

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੇ.ਜੇ.

ਬਾਲਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪਰਮੇਸ਼ਰੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ।

1955 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 43.

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V) S. 11-ਹੁਣੇ ਹੀ ਕਾਰਨ-ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਇੰਟਰਲੋਕੂਟਰੀ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ-ਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਕੀ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਐਸ. 92-ਵਿਵਾਦ ਸਹਿ-ਟ੍ਰਸਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ-ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੂਟ-ਕੀ ਸਿਰਫ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਐਸ. 92 ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ-ਭਰੋਸਾ-ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜਾਇਦਾਦ ਗੁਆਚ ਗਈ-ਟਰੱਸਟੀ ਇਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੈਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ-ਕੀ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਟ੍ਰਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ-ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਸੂਟ-ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ-ਕੀ ਮੁੱਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 92 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਨੌਂ ਰਾਹਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 92 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਧਾਰਾ 92 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਹਿ-ਟ੍ਰਸਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜਾਇਦਾਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪੈਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਿਯਮ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਐਸ. ਬਿੰਦਰਾ, ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 24 ਨਵੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ 1,87,123-8-3 ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ।

ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਅਤੇ ਟੀ.ਐਸ. ਮੁੰਜਰਾਲ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡੀ.ਸੀ.ਗੁਪਤਾ, ਏ.ਐਸ. ਮਹਾਜਨ, ਐਚ.ਆਰ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਚੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.-ਇਹ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੁਦਈਆਂ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਕਾਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖਾਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਾਲ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਗੋਸਾਈਂ ਜਮਨਾ ਦਾਸ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਭਿਵਾਨੀ ਦਾਸ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੌਥਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ 1,87,123-8-3 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਅੰਤਮ ਡਿਕਰੀ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਟਰੱਸਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਵੇ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਕਟੌਤੀ ਰਕਮ 'ਤੇ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਸਥਿਤ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਲਿਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਫਾਲਟਰ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਕੱਲਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮੁਦਈ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਭਿਵਾਨੀ ਦਾਸ, ਜੋ ਹੁਣ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਟਰੱਸਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

14 ਮਈ, 1938 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ 21 ਮਈ, 1938 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਪੰਨਾ 3 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ), ਗੋਸਾਈਂ ਬਿਜ ਮੋਹਨ ਦਾਸ, ਮੰਦਰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਕਾਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ, ਤਦ ਸੱਠ ਸਾਲ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੰਦਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਪੱਤਰ ਬਣਾਇਆ, ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਤਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਧਾਰੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿੰਦਰਾ ਬਨ, ਮਹੂਰਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੰਦਰ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੰਦਰ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ; ਮੁਲਤਾਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ; ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਅਤੇ ਠਾਕਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਹਿਣੇ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਭਾਂਡੇ ਵਰਗੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮਾਲਕ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਸ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ, ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ, ਮੁਦਈ ਨੰ: 1, ਸੰਤ ਰਾਮ ਮੁਦਈ ਨੰ: 2, ਮੂਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਗੋਸਾਈਂ ਜਮਨਾ ਦਾਸ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਭਵਲਪੁਰ ਸਥਿਤ ਕਾਲਾ ਧਾਰੀ ਮੰਦਰ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਦਾ ਲਈ ਵਕਫ਼ ਧਰਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਅਰਥ ਵਜੋਂ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਸੰਪੱਤੀ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਗੋਸਾਈਂ ਜਮਨਾ ਦਾਸ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਟੈਸਟਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪੰਜ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ

ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚੇ ਹੋਏ ਟਰੱਸਟੀ ਬਹੁਮਤ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਚੇ ਹੋਏ ਟਰੱਸਟੀ, ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਟਰੱਸਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਜੋ "ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਧਰਮੀ ਹਿੰਦੂ" ਸਨ। ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਟਰੱਸਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। 14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1939 ਨੂੰ, ਪੰਜ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਰਾਮ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਬੁਲਾਕੀ ਰਾਮ, ਅਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਚਲਾਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਉਸ ਮਕਸਦ ਮੁਖਤਾਰ-ਏ-ਆਮ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। 29 ਫਰਵਰੀ, 1940 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ. 49) ਨੂੰ ਉਸੇ ਟਰੱਸਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਇੰਚਾਰਜ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣੇ ਰਹਿਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 3 ਅਗਸਤ, 1941 ਨੂੰ, ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ, ਨੂੰ ਟਰੱਸਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1944 ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਦਰਬਾਰ ਨੇ ਮੰਦਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅਹਿਮ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

	ਰੁ.	
(1)	608-1-0	19.2.1945 ਨੂੰ 2 ਕਨਾਲ 18 ਮਰਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ-ਪੰਨਾ 52. ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ
(2)	94,743-0-0	19.2.45 ਨੂੰ 51 ਏਕੜ, 6 ਕਨਾਲ ਅਤੇ 6 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ - ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 53.
(3)	1,118-15-0	3 ਕਨਾਲਾਂ ਅਤੇ 10 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ
(4)	70,953-11-0	31 ਏਕੜ, 5 ਕਨਾਲ ਅਤੇ 5 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P.54, 19.2.1945 ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ।
ਕੁੱਲ	1,67.423-11-0	

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਘੱਟ ਅੰਕੜੇ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਮੁਦਾਲਾ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 17 ਜੂਨ, 1944 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੰਨਾ 50) ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਟਰੱਸਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਮਤੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿੰਦਰਾ ਅਤੇ ਰਿੱਡਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਸਾਰੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਜਿੱਤ ਬਾਂਡ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਦੇ ਚੈੱਕਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 24 ਮਾਰਚ 1945 ਨੂੰ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 16,288 ਰੁਪਏ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 155 'ਤੇ ਪੀ. 77 ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ) ਦੀ ਆਖਰੀ ਰਕਮ ਕੱਢੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 24 ਜੂਨ 1947 ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 13,502 ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸੰਨ 1945-46 ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਲੁੱਡੀ ਬਾਈ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੀ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਕੱਲਾ ਧਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ 14 ਮਾਰਚ, 1946 ਨੂੰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ. 344) ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੇੜ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ 5,500

ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1946 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿਖੇ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 11 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ 3,500 ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸੀ।

ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਪੈਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਪਸ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ 23 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਅੰਤਮ ਅਦਾਇਗੀ 1,02,616-14-3 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਵਿੱਚ 99,800 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਜਿੱਤ ਬਾਂਡ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ। ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਵਰਚੁਅਲ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਕੀ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 25 ਅਕਤੂਬਰ, 1950 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ। ਲੇਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਦਈ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਮਹੰਤ ਵਜੋਂ ਦੂਜਾ ਮੁਦਾਲਾ ਜਦੋਂ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਾਂ 15,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਗਹਿਣੇ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਭਾਂਡੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ।

ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਵਲ ਪਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ। ਦੋ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 27 ਅਗਸਤ, 1951 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦਾ 16 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਰ ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਹੰਤ ਪ੍ਰਗਦਾਸ ਜੀ ਗੁਰੂ ਭਗਵਾਨਦਾਸ ਜੀ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਈਸ਼ਵਰ ਲਾਲਭਾਈ ਨਰਸੀਭਾਈ (1) ਅਪੰਨਾ ਪੇਰਿਚਾ ਬਨਾਮ ਨਰਸਿੰਘ ਪੇਰਿਚਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਅਤੇ ਐਨ. ਸ਼ਨਮੁਖਮ ਚੇਟੀ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਗੋਬਿੰਦਾ ਚੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 92 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਨ ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੇਧ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਓਮਕਾਰ ਨਾਥ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਜੋਂ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 510 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਮੁੱਲ 4,900 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੂਟ ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 12 ਨਵੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੰਜ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਧਾਰਾ 92 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ :-

(1) ਕੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(2) ਕੀ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਧਾਰਾ 92, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕੇਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(3) ਜੇਕਰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਾਰਾ 92, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(4) ਕੀ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ?

(5) ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੰਨਣਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਥੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 18 ਫਰਵਰੀ, 1953 ਦੁਆਰਾ?

ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਨਾਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਦਰਬਾਰ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੰਤ ਤੱਕ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਖੁਦ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਤਰਾਜ਼, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਟਰੱਸਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਕੱਲੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਮੁੱਲਾ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ' (12 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਪੰਨਾ 583 'ਤੇ, ਸ਼ਬੰਤ ਅਤੇ ਮੁਹੰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ: —

"ਇੱਕ ਗਣਿਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮੁਖੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੋਹੰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਏ.ਆਰ.ਆਰ.ਐਮ.ਵੀ. ਅਰੁਣਾਚੱਲਮ ਚੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਵੈਕਟਰਲਪਤੀ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀਗਲ (7) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮਠ ਜਾਂ ਅਸਥਲ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ "ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜ"। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ, ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸ਼ੈਬੇਟ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਗੋਸਾਈਂ ਜਮਨਾ ਦਾਸ, ਗੋਸਾਈਂ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਦੁਆਰਾ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਿਸ ਨੇ ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਅਵੈਧ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮੂਲੀ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1944 ਤੋਂ ਉਸ ਟਰੱਸਟ ਨਾਲ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਦਰਬਾਰ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਉਸਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ, ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕਾਲਾ ਧਾਰੀ ਮੰਦਰ ਦਾ ਸੇਵਕ ਸੀ। ਮੰਦਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ

ਬੀਓਮੋਟ ਅਤੇ ਕਾਨਿਆ ਦੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ, ਜੇ., ਸਰਾਫਲੀ ਵਿੱਚ ਫਜ਼ਲਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਿਮਦਲੀ ਅਬਦੁੱਲ ਲਾਲੀ ਸਸੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(8), "ਇੱਕ ਟਰੱਸਟੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਸਟਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਸੈਟਲਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਨੂੰਨੀ-ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਟਰੱਸਟੀ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਸ ਟਰੱਸਟ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਿਨਿਆ ਹੈ"। ਸ੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਠੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਟਰਸਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਸਟਾਪੇਲ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 1944 ਤੋਂ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਸਾਈਂ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਕੋਲ ਸ਼ੈਬੇਟ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਟਰੱਸਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਦੀ ਚੌਥੀ ਦਲੀਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦਬਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸ੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਗੋਸਾਈਂ ਜਮਨਾ ਦਾਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜੋ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਇਕਲੋਤਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹੰਤੀ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਟਰੱਸਟ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਕੰਮ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸੰਕਲਪਾਂ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਟਰੱਸਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਕਮ ਮੁਦਈ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸਗੋਂ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਟਰੱਸਟੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਸਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਬਿੰਦਰਾਬਨ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਕੰਮ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਦਲੀਲ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗਣਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕਾਲਾ ਧਾਰੀ ਮੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਦਾ ਕਾਲਾ ਧਾਰੀ ਮੰਦਰ ਇਕੱਲੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਚਾਰਜ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਕੋਲ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਅਤੇ ਬਿੰਦਰਾਬਨ ਵਿਖੇ ਮੰਦਰ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ ਜੋ ਵਸੀਅਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 3 ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੰਦਰ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਰੇਟਿਵ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ

ਇਸ ਮੰਦਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜੇ ਪੈਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਲੇਖਾ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜਾਇਦਾਦ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ 1944 ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਬਤੌਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 13, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 1944 ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਸਤੀਫਾ ਕਦੇ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਖੁਦ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਈਆਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿੱਚ ਲੁੱਡੀ ਬਾਈ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ, 1945 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਪੰਜ ਟਰੱਸਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੜਨ ਲਈ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। 25 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੱਤਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੰਨਾ 39) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟੀ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹੀ ਨਿਰੀਖਣ ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ 9 ਜੁਲਾਈ 1947 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੰਨਾ 40)। 11 ਸਤੰਬਰ 1946 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੰਨਾ 41) ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਗਤ ਸੰਤ ਰਾਮ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਟਰੱਸਟੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਇਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਸੀ?

ਸ੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 276 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੂਜੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਅਸਤੀਫਾ ਇਸ ਦੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ 20 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਰੱਸਟੀ ਅਸਤੀਫੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸਤੀਫੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਕੇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੂ. ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇੱਕ ਟਰੱਸਟੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ "ਨਾਕਾਫੀ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਟਰੱਸਟ-ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ"। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਲੇਖਾ-ਜੇਖਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ-ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ-ਪੈਸੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰੀ ਰਕਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ

ਮੁਦਈ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਉਦਾਹਰਣ (h) ਉੱਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟੀ ਇੱਕ ਆਮ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ A, B ਲਈ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟੀ, ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦੇ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀ C ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ C ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, A B ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਪੈਸੇ ਸੌਂਪੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਰਿਆਸਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਨਕਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਤਰਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਚਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਸਾਰੇ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀ ਟਰੱਸਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਟਰੱਸਟ-ਸੰਪਤੀ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 46 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟਰੱਸਟੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।" ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਟਰੱਸਟੀ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਘਰੇਲੂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਸਹਿ-ਟਰੱਸਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੇਖਾ ਮੰਗਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਾਂਗੇ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫਰਮਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ "ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲਾਲਾ ਬਾਲ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਖਰੀਦੇ ਜਿੱਤ ਬਾਂਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਸਾਈਂ, ਜਮਨਾ ਦਾਸ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 37 ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਪਰ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਉਸ ਰਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਜੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਤੋਂ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"। ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 3,600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਮਾਮੂਲੀ ਵਸਤੂ ਲਈ ਬਚਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ D.1, ਨੂੰ 16 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਹੁਰੇਨਾਥ ਰਾਏ ਬਹਾਦੁਰ ਬਨਾਮ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੁਮਾਰ ਬਖਸ਼ੀ (9) ਦੀ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜੋ ਕਿ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਸਦਾ ਦੀਵਾਨ ਸੀ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਆਈਟਮਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਹੋਬਹਾਊਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬੋਰਡ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਪੰਨਾ 133 'ਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਇਹ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਖਾਤੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇੰਨਾ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਪਰ ਜਨਰਲ ਨਿਯਮ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਸੂਟ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।"

ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਿਯਮ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲੀਚ ਅਤੇ ਮਾਧਵਨ ਨਾਇਰ, ਜੇ. ਪੀ. ਪੀ. ਪਲਾਨੀਅੱਪਾ ਚੋਟੀਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਏ. ਰਮਨਾ- ਚੇਤਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (10) ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਤੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜੋ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਤੱਥ ਇੰਨੇ ਸਰਲ ਹਨ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਦਾਖਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਤਿਆਰ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਤਾਂ ਜੋ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਬੇਲੋੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਲੰਮਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ, ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਟੇਨ ਅਤੇ ਕਲਾਰਕ ਦੇ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ, ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਗੋਪੁਲਾਲ ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦਜੀ ਅਬਦੁਲਜੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (11), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ. ਹੁਰੇਨਾਥ ਰਾਏ ਬਹਾਦੁਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਬਖਸ਼ੀ (9), ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਚੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸਲਈ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈਟਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੁ. 1,67,423-11-0 ਅਤੇ ਰੁ. 13,502 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ 1,80,925-11-0 ਰੁਪਏ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ, 80,925-11-0 ਰੁਪਏ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਬਕਾਇਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਤ ਬਾਂਡ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਜੋੜਨਾ 4,111-1-0 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 1,02,616-14-3 ਰੁਪਏ ਜਿੱਤ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ 23 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਬਾਂਡ, ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਕਮ 1,87,653-10-3 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 5,500 ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਦੋ ਹੋਰ ਆਈਟਮਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਅਤੇ 3,600 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ 1,96,753-10-3 ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਸਿਰਫ 3,600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ

ਜਾਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ. 1 ਵਿੱਚ 1,02,616-14-3 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਰੁਪਏ 36,231-12-0. ਰੁ. 44,675 ਅਤੇ ਰੁ. 1,05,627 ਕ੍ਰਮਵਾਰ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1947, 30 ਜੁਲਾਈ, 1947 ਅਤੇ 16 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੂਜੇ ਮੁਦਾਲੇ ਨੇ 14 ਅਗਸਤ, 1954 ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ. 1 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਰਕਮ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ "ਸਰਲ" ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸ਼ਰਯਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਸੀ। ਪੈਸੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਸੱਚਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਗੁਰੂ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ:-

"ਜੋ ਵੀ ਰਕਮ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਤਾਨ ਅਤੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ। ਚੈਕ ਬੁੱਕ ਅਤੇ ਪਾਸ ਬੁੱਕ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2, ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੈੱਕ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁਦ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਸੀ।"

ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਕੁਝ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ D. 1 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 95 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ, ਮੁਲਤਾਨ, ਸ਼ਿਮਲਾ, ਦੇਹਰਾਦੂਨ, ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਮਸੂਰੀ ਵਿਖੇ ਬੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਚੈੱਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 19 ਆਈਟਮਾਂ ਵਾਲੇ 9,630-2-0 ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸਨੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕੱਚੇ ਰਸੀਦਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ (ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦਾ ਪੰਨਾ 96)। ਇਹ ਕੱਚੇ ਰਸੀਦਾਂ ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ. 1 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਸੀਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਰਕਮਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ"। ਹੁਣ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ. 1 ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈੱਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੇਖਕਾਰੀ ਧਿਰ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਚੈੱਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ, ਹੁਰੇਨਾਥ ਰਾਏ ਬਹਾਦੁਰ ਦੇ (9) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਹੋਬਹਾਊਸ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਝੁਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਮਿਨਰੀ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਬਾਂਡ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜੋ ਬਹਾਵਲਪੁਰ, ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਲੇਖਾ-ਜੇਖਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੌਰੇ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ, ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਗੋਸਾਈਂ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਉਸ ਨੇ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਦਰਬਾਰ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਖਰਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਲੇਖਾ-ਜੇਖਾ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਦੂਜਾ ਮੁਦਾਲਾ ਇੱਕ 'ਸਿਪਲਟਨ' ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਜੱਜ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੀ.ਡਬਲਊ. 13, ਜਿਸ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਸਾਈਂ ਜਮਨਾ ਦਾਸ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਚੇਲੇ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, "ਸਾਦਾ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੰਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲੀ ਜਾਵੇ।" ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਮਨਾ ਦਾਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨਾਂ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜਾ ਮੁਦਾਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਦ ਸੀ। ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1946 ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੰਨਾ 31) ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਸ ਨੂੰ 'ਸਿਪਲਟਨ' ਦਾ ਅੱਖਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਪਏ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ 'ਤੇ "ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ" ਹੋਣ। ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਠਾਕਰ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਾਂਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਲੀ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

"ਇਸ ਵੇਲੇ ਠਾਕਰ ਜੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੈਸੇ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਤਰੀਕਾ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ D. 1 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸ਼ੀਟ-ਐਂਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਰਸੀਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 1,05,627 ਰੁਪਏ 16 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਸੀਦ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਸੀਦ ਜੋ ਕਿ ਲਿਖਾਰੀ ਹਰੀ ਚੰਦ, ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.2, ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਸੀਦ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਨਕਦੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲੇਖਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਘੂਵੰਸ਼ ਚੋਪੜਾ, ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.3, ਜੋ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹੈ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ. 1 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਚਿਪਕਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.4 ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ. 1 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ 1,05,627 ਰੁਪਏ ਦੀ ਭਾਰੀ ਰਕਮ 16 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਜਾਂ ਕੁਝ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ D. 1 ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਰੁਪਏ 36,231-12-0 ਅਤੇ ਰੁ.44,675 ਦੀ ਰਸੀਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਅਤੇ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੰਬਰ, 1947 ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ, 1949, ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਮਸੂਰੀ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਤਾਰੀਖਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ. 1 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਭਾਰੀ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ, ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਾਖਲਾ ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਰੇਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈਟਮਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਚੈੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਕ ਆਈਟਮ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਡਾਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਗਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਈਟਮ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੱਗੇ 600 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜਮਨਾ ਦਾਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 72 ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਈਟਮ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ 3,600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਕ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ

ਅੰਕ ਨੰਬਰ 10 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੈ। ਰਸੀਦ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਇਕੋ-ਇਕ ਆਈਟਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਆਈਟਮ ਬਾਰੇ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ 3,600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਲਤਾਨ ਵਿਖੇ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 3,600 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ 3,600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜੇਕਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਰਕਮ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ", ਪਰ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਗੀ ਰਕਮ ਵਜੋਂ 3,600 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਕੁਝ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 13 ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ 3,600 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ 3,600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 3,600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਡੀ. 1 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ "ਲਾਲਾ ਬਾਲ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ"। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 3,600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸਤੂ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ, ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 50 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਈਟਮ (ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 123) ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਰਕਮ ਪੀ.ਟੀ. ਹੰਸ ਰਾਜ, ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਮੁਖਤਾਰ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਟੀ. ਹੰਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਖਤਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, 250 ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦਾ ਪੀ.ਟੀ. ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਮਦਨ ਲਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 9,630-2-0 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚਾਰ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, 600, 3,600, 50 ਅਤੇ 250 ਰੁਪਏ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਇਸ ਲਈ, 1,82,623-8-3 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਚੰਦ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦਾਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਸ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਮਾਨ ਰੁਪਏ 1,87,123-8-3 ਤੋਂ ਰੁ. 1,82,623-8-3 ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ

'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਪੈਣਗੇ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਬੇਰੋਕ ਰਹੇਗਾ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

(1) 1952 S.C.A, 281 A.I.R 1952 S.C 143.

(2) I.L.R. 45 Mad. 113,

(3) I.L.R 1938 Mad, 39.

(7) A.I.R. 1919 P.C 62.

(8) A.I.R 1943 Bom 366.

(9) 13 I.A. 123.

(10) A.I.R 1939 Md. 671

(11) A.I.R 1940 Nag 207

ਸੀਮਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।